

A tiszáninneri evang. reformált egyházkerület 1869. évi július hó 12—16. napjain Sárospatakon tartott közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

A tiszáninneri evang. reformált egyházkerület 1869. július hó 12. s következő napjain tartotta meg Sárospatakon a főiskolai közvizsgákkal egyidejűleg nyári közgyűlését, főtiszt. **Kun Bertalan** szuperintendens és nagyméltóságú idősb **báró Vay Miklós** főgondnok úr ő excellentiája kettős elnöklete alatt, az egyházmegyék képviselői, s az egyházi és tanügyeink iránt élénk érdekeltséggel viseltető minden rendű s rangu hitsorsosok jelenlétében s közremunkálásával.

Az egyházmegyék képviselői voltak :

Az Abauji egyházmegyéből:

Dr. Ferenczy József, esperes,
Kérészy Mihály, alsó-vadászi lelkész.

Az alsóborsodi egyházmegyéből:

Prágay Lajos, esperes,
Misley Károly,
Nyilas Samu, miskolci lelkészek.

A felsőborsodi egyházmegyéből:

Molnár József, esperes,
Apostol Mihály, varbói lelkész.

Ragályi György, segédgondnok.

A gömöri egyházmegyéből:

Török József, esperes,
Pásztor Pál, rimaszombati lelkész.

Az alsózempléni egyházmegyéből :

Körösy István, esperes,
Hegedüs László,
Anti János, tályai lelkész,

Bódogh Károly, tanácsbíró.

Az unghi egyházmegyéből :

Szabó András, esperes,
Német Imre, nagydobronyi lelkész,

Büszörményi József, tanácsbíró,
Vékey Sándor, e. m. ügyvéd.

A felsőzempléni egyházmegyéből :

Laky András, esperes,
Bálint József, abarai,
Kálniczky János, mihályii,
Rásky Lajos, zempléni lelkészek.

Pilissy Zsigmond,
Vékey Gedeon, tanácsbírák.

A tornai egyházmegyéből :

Lovass Sámuel, esperes.

Lovász Miklós, segédgondnok.

A sárospataki főiskola részéről :

Mocsáry Lajos, főiskolai világi algondnok,
Kun Dániel, jogigazgató,
Katona Zsigmond, pénztárnok,
Nemes Ferenc, főiskolai közgazgató,
Tarnóczy Tivadar, gimnáziumi igazgató, s az
 egész tanári kar.

Fekete Dezső, tiszt. világi jegyző.

Főtiszteletű szuperintendens úr mindenek előtt buzgó imát emelve az egek urához, gyámolító segedelmét kérvén közügyeink feletti tanácskozásunkra ; majd főgondnok ur ő nagyméltósága szívélyes szavakban üdvözölte az ez alkalommal is szép számmal egybegyűlt gyűlési közönséget, s örömét fejezvé ki az egyházi s főiskolai közügyek irányában ez ünnepélyes alkalommal is nyilvánuló közérdekeltség fölött: a közgyűlést megnyitottnak nyilvánította Holott is:

1. Az egyházmegyék képviselőinek megbízó, valamint

2. Ifjabb báró Vay Miklós alsózempléni segédgondnok, és Apostol József egyházkerületi világi jegyző uraknak jelen gyűléstünkön fontos okok miatti megnevezéseket igazoló leveleik

igazoltaknak tekintettek.

3. A nagyméltóságú magyar királyi vallás- és közoktatási minisztérium 739. számú intézvényében Vavrik Béla jogakadémiai tanár urnak Heves és Külső-Szolnok törvényesen egyesült megyékben főtanfolyagfelügyelővé lett kinevezését tudatván: todomásul vétetik.

4. Ugyanazon minisztérium Budán, 1869. május 10. 739. sz. a kelt leiratában arról értesíti szuperintendensi hivatalunkat, hogy Árvay József tanítóképezdei igazgató

tanár ur zemplénavarmegyei tankerület tanfelügyelőjévé kineveztetvén: nevezett tanfelügyelő ur hivatalos működésének azonnal megkezdésére utasított; s egyszersmind fölhívatik arra, hogy az illető lelkészeket s minden egyházi tisztviselőket különösen arra hívja föl, hogy a tanfelügyelő által kért statisztikai adatokat, az általa kért módon, készséggel és pontosan szolgáltatassák ki, hogy az 1868. XXXVIII. t. c. 27. §-a értelmében az iskola épületek átalakítását eszközölni iparkodjanak, és hogy a nevezett tanfelügyelőt, a reábizott felügyelet törvényes gyakorlatában, és az iskolák látogatása alkalmával (ugy őt magát, mint halmazott teendői esetében a népiskolai törvény 14. §-a a) pontja értelmében kormányközéül kiküldött helyettesét) azon szíves bizodalommal fogadják, melyet nem anyyira a törvény betűje, mint inkább a tanügy és iskolák érdeke igényel.

Köröztetve lévén, köztudomásul szolgál.

5. Ugyanazon minisztériumnak a 10068. sz. alatti rendelvényében, a római katolikus tanintézetekben tanuló prot. ifjak vallásos oktattatásuk iránt tett intézkedése, valamint

6. Ugyanazon minisztérium a 988. sz. alatt a megyei tanfelügyelőknek kiadott utasítása: Szintén köztudomásul szolgál.

7. Ugyanazon minisztérium a 9293. sz. alatt a honvédelmi minisztériumnak a 11313. sz. alatt kelt, s az egy évi önkénytesek fölvételét tárgyazó körrendeletét közölvén: Miután az, szuperintendensi hivatalunk által, az illető intézeti igazgatóságokkal már közöltetett, köztudomásul vétetik.

8. Ugyanazon minisztérium a 6968. sz. alatti rendelvényében, a kassai gimnáziumi tápintézetbe, a prot. tanuló ifjak számára is alapított ösztöndijakra pályázást nyitván, ennek kihirdetésére, s a közlött kellékekkel ellátott folyamodványoknak folyó évi június 10. illetőleg 20-ki határidőtől szeptember végeig szabályszerű beadására híván föl szuperintendensi hivatalunkat:

Ezen pályázat, s a folyamodvány kellékeinek egyházmegyék szertei körözésére szuperintendensi hivatalunk megbizatik.

9. Az alsózempléni egyházmegye, folyó évi május 20—22-ikén Miskolcon tartott gyűlésünk 41. sz. határozata folytán fölterjesztvén felülvizsgálat végett a kis- és nagykövesdi egyház lelkészválasztási ügyét: fölolvastattak minden e tárgyra vonatkozó ügyiratok,

Melyeknek komoly és figyelmes egybevetéséből tisztán kiderülvén az, hogy a nevezett egyházközség részéről 1868. év augusztus 9-ik napján tartott lelkészválasztás, nemcsak törvényes formák közt, de lelkészválasztási törvényeink kellő megtartásával hajtattott végre, s így az ellen törvényes kifogás nem forogván fenn, az 1869. március 21-én tartott új választásnak helye nem volt; egyházkerületi gyűlésünk az első, miut törvényes választást hagyja helyben, és erősíti meg. Mert azon kifogás, mely az első választás ellen felhozatik, hogy t. i. a választók összeírása hiányos volt, kihagyatván abból némely választó képesek, sehol az ügyiratokból nem igazolható. De, mert az első választásról vezetett küldöttségi jegyzőkönyv s eljárás is ezen alaptalan kifogás ellen szól, a midőn a küldöttség ezen kifogás alá vett összeírás alapján tettleg végre hajtotta a választást, s ezt az általa vezetett jegyzőkönyvben is beismeri.

E szerint tévedésen alapulván az alsózempléni egyházmegye azon eljárása is, miszerint a kisebbségben maradt elégedetlen fél panaszára vizsgálatot rendelt a választás ellen, s ez alapnélküli vizsgálat következtében, az első választást megsemmisíti, s új választást hajtattott végre; e másod izben tartott lelkészválasztás önként semmisső válik, s egyházkerületünk Antal Sándort, mint a ki az első választás alkalmával nyert többséget, ismeri el a kövesdi egyház törvényesen választott lelkészeül.

A mennyiben azonban Antal Sándor, részint az egyház-hivek változékonysága által indittatva, részint, hogy a választó egyházak közt felzavart békét helyreállítsa, a törvényesen ránéző lelkészi állomásraól gyűlésünk színe előtt önként lemondott: a kis- és nagykövesdi egyházak, a választási szabályok pontos figyelemben tartása mellett, legfőlebb két hónap alatt

végrehajtandó új választásra utasítatnak: világosan tudtokra adatván az, hogy Végh János, lelkészválasztási szabályainkkal ellenesen, egyházukba rendelt időtöltő, s a második törvénytelen választás tárgya, e megrendelt választásnál jelöltül ez uttal föl nem vétethetik, s lelkészül nem választathatik.

10. Az elnökség által előterjesztett: miszerint a megürült sárospataki képezdei igazgatói állomás betöltése, mult gyűlésünk határozata folytán, jelen gyűlésünkre lévén halasztva, jelen az idő, hogy az egyházkerületi gyűlés ez ügyben haladéktalanul intézkedjék. Mely alkalommal fölhivta elnökség a közfigyelmet azon körülményre is, hogy mivel tudvalevő dolog az: miszerint a legközelebb hozott népiskolai országos törvények alapján, államkormányunk a haza különböző vidékén 20 államképezdét fog legközelebbi időkben fölállítani, s kilátásba van helyezve, hogy ezen képezdek közül egy, főiskolánk közelében fogna egyházkerületünk valamely vidékén fölállittatni; nem költhet-e ez komoly aggodalmat bennünk az iránt, hogy ezen minden kellékekkel felszerelt, s az ifjaknak sok tekintetben kedvező előnyöket nyújtó államképezdek, nem fogják-e felekezeti képezdénktől úgy az alkalmas tanerőket, mint a növendékeket elvonni, s így képezdénket elnépteleníteni? ekkép lehetséges lehet-e az, hogy a versenyt az államintézetekkel kellőleg kiállhassuk akkor, a midőn a törvény oly föltételekhez köti a felekezeti képezdek fölállítását, melyeknek csak tetemes s alig előállítható áldozatokkal felelhetnénk meg; s így képezdénk azon anyagi áldozat mellett, melyet arra fordítani rendelkezésünk alatt áll, örvendhetne-e további virágzásnak? mielőtt ezen egyházkerületi gyűlésünk a megüresedett képezdei igazgatói állomás betöltése iránt határozná, komoly megfontolásra hívja föl tanácskozásunkat.

Ezen elnöki előterjesztés után egyházkerületi gyűlésünk komoly és tüzetes tanácskozás alá vette e tárgyat, s meggondolván egy részről azon föltételeket, melyekhez az 186³/₈-ki XXXVIII. t. c. a felekezeti képezdek fölállítását köti, más részről megfontolván főiskolánk anyagi helyzetét, s hiveinkre az egyháztartásból már eddig is sulyosodott terheket, melyek mellett reménylenünk is alig lehet, hogy egy törvény szabta kellékekkel bíró, s azok szerint rendelkező képezdére a szükséges áldozatot meghozzák; elgondolva továbbá azon előnyöket, melyeket az államképezde, az abba belépő ifjaknak felekezeti képezdénk felett nyújthat: méltán tarthatván egy részről felekezeti képezdénk elnéptelenedésétől, más részről kevésbbé díjazott tanárainknak az államképezdekbe átlépésétől, s így legjobb tanerőinknek elvonásától; minthogy egy gyöngye intézet, sem a prot. egyház céljainak, sem népiskolai oktatásunk szükségeinek meg nem felelne, elhatározá: hogy egyelőre a képezdei igazgatói állomás betöltését, s a képezde újabb szervezésének ügyét elhalasztja, s hajlandó leend felekezeti képezdejét, ez idő szerint megszüntetni, s az államkormányval magát érintkezésbe tenni, ha biztos kilátással lehet az iránt, hogy az államkormány épen itt Sárospatakon állitandja föl egyik államképezdejét, s abba felekezeti iskolánk szükségéhez mért számban, felekezeti jogainknak sérülése nélkül, részünkre növendékeket képesítene; ekként eltávolíthatni vélvén magunktól azon eshetőséget, hogy felekezeti képezdénket bizonytalan jövőnek tesszük ki. Célunk előkészítése tekintetéből főtisztelendő szuperintendens ur elnöklete alatt küldöttség neveztetett ki, mely alapítaná meg azon föltételeket, melyek mellett felekezeti jogaink legtávolabbi megsértése nélkül lehetővé válnék, hogy ez ügyben az államkormánynál a további lépéseket megtegyük. Küldöttség okadatolt jejelentésének még e gyűlés folyama alatti beadására utasítattatott. Ugyanez alkalommal:

11. Főiskolai algondnok ur jelentvén, miszerint táviratilag értesített e napokban az iránt, hogy Márjássy János m. kir. honvédezeredes ur, a honvédelmi minisztériumtól nyert megbízása folytán főiskolánk eladó helyiségei iránti alkuértekeződés végett, már a holnapi napon ide meg fog érkezni; e célból előleges intézkedésre kéri föl egyházkerületünket.

Fennebbi küldöttség Mocsáry Lajos főiskolai algondnok ural együttesen megbizatik, hogy a megérkezendő ezredes ural, az eladandó helyiségek iránt alkuértekeződésbe bocsátkozván: a netalán történendő megállapodásról,

vagy annak föltételeiről egyházkerületünket, még e gyűlés folyama alatt azonnal értesitse.

12. Főiskolai algondnok ur (más napon) jelenti: miszerint Márjássy János honvéd- ezredes ur helyett egyik megbizottja jelenvén meg, az eladandó helyiségek iránt oda nyilatkozott, hogy az illető minisztérium ezeket nem megvenni, csak kibérelni lenne hajlandó, azon föltétel alatt, ha azok alkalmasan kiépítettvén, a célnak megfelelő használható állapotba hozatnának. Egyébiránt tudomást vévén az egyházkerület azon szándoka iránt, mely szerint ezen régi ispotálynak nevezett helyiséget, jelen pusztuló helyzetében, inkább csak eladni akarná: jelelntését a minisztériumnak e nyilatkozat szellemében fölterjesztendi.

Algondnok ur jelentése tudomásul vétetvén, úgy a honvédparancsnoksággal, mint a megvételre netalán szintén hajlandó Patak városával ez ügyben további értekeződés, s annak eredményének legközelebbi egyházkerületi közgyűlésünk elé terjesztésére főiskolai jogigazgató ur bizatik meg, azon figyelmeztetéssel, hogy az értekeződés folyamáról, fejleményéről, időnként főgondnok ur ő nagyméltóságát is értesitse.

13. A Sárospatakon létező tanítóképezdének ez idő szerint megszüntetése, s a vallás- és közoktatási m. kir. minisztérium által netalán Sárospatakon fölállítandó államképezdének egyházkerületünk részéről, mely föltételek melletti igénybe vehetése tárgyában, véleményadás végett e gyűlés folyama alatt kiküldött bizottság jelentését előterjeszti.

A bemutatott föltételek azon módosítással fogadtatnak el, hogy az 1-ső pontban az átadandó épületekért kitett tőke 40,000 frt. helyett 50,000 frt. s ennek folytán a kamat 2000 frt. helyett 2500 frt. irandó, mely összegek a főiskola pénztárába leendnek beszolgáltatandók. A 2-ik pont végéhez pedig hozzá teendő: hogy az államtanítóképezdébe egyházkerületünk részéről fölveendett ifjak közül azok, kik azt bármi ok miatt célszerűbbnek látnák, magukat a városban is élelmezheessék. A munkalat többi pontja eredeti szerkezetében elfogadtatván, s érintetlenül hagyatván: azon utasítással adatik vissza a jelentést tevő küldöttségnek, hogy e részben magát szigoruan a kiadott föltételi pontozatokhoz alkalmazván, a szükséges szerződést a m. kir. vallás- és közoktatási minisztériummal kösse meg, kijelentvén: hogy meg nem egyezés esetében vagy az alkuközben előfordulható differenciákra nézve határozni az egyházkerület magának tartja fenn; jelentése jövő közgyűlésünkre bevératván.

X 14. Indítványoztatott, hogy a mennyiben a legutóbbi országgyűlés által hozott vallásügyi törvények, még mind ez ideig nincsenek odáig életbeléptetve, hogy a vallásos és felekezetközi egyenjoguság kívánalmainak megfelelnek; mely nyommasztó körülmény komolyan aggasztó számát idézi elő naponként a vallásos sérelmeknek: ohajtandó, hogy az egyetemes protestáns egyház e tekintetben valahára módokat találna föl, melyek szerint protestáns hitfelekezetünknek nyugalma s állása törvényileg biztosittatnék, s felekezetközi törvényeink ne irott malaszt lennének csupán a törvénykönyv lapjain, hanem mielőbb életbeléptettetnének.

Az indítvány közgyűlésünk általános helyeslésével, s ohajtásával találkozván, elhatároztatott, hogy a folyamatban levő országgyűléshez a képviselőház elé egy kérvény intéztessék, melyben határozottan sürgöttetni fog:

1. az általános vallásos szabadság teljes életbeléptetése.

2. a felekezetek közötti viszonzosság világos és szabatos meghatározása oly értelemben, hogy egyik felekezetnek a másik szabadsága, s jogai megsértésére a meghozott vagy hozandó törvények egyoldalú alkalmazása által alkalom ne nyujtassék.

3. hogy az 1848. XX. t. c. 3. §-a, mely a protestáns egyház szükségéinek az állam általi fedezését biztosítja, teljes hatályában érvényre emeltessék, s egyházunk a többi felekezetekkel méltányos arányban államilag segélyeztessék.

Mely kérvény szerkesztésére s kellő adatokkai fölszerelésére Hegedüs

László ur elnökte alatt Évva András, Emödy Dániel és Fejes István urak megbizatnak; a további intézkedések megtétele végett erröli jelentésök legközelebbi közgyülésünkre bevaratván.

15. A folyó évi május hó 20—22-ik napján Miskolcon tartott közgyülés 18 és 27-ik jegyzökönyvi szám alatti határozatai szerint, az egyházi és iskolai ügyeket szabályozó legujabb országos törvények életbeléptetésének módozatai iránt véleményadással megbizott küldöttség véleményes jelentését előterjeszti.

E véleményes jelentés azon hozzáadással fogadtatott el, hogy oly egyházakban, a hol a felekezeti iskolát föltartani a legnagyobb erőfeszítéssel se lehetne, s így azok közös iskolákba olvadnának be, az egyház még az esetben is megtartja az iskola fentartására szolgáló vagyonát, mivel az egyháznak énekvezetőre s temető egyénre szüksége lévén: ennek évi fizetését ezen alapból fogja fedezni. Egyébiránt az egész munkálat ki nyomtatás s az egyházakkal leendő közlés végett, szuperintendensi hivatalunknak kiadatni rendeltetett.

16. Olvastatott az egyházkerületi lelkészvizsgáló választmányának a folyó évi julius hó 4—10-ik napjain Sárospatakon megtartott lelkészvizsgálatról szóló jelentése, melyszerint a vizsgálat, az egyházkerület által meghozott szabályok szigoru szemelött tartása mellett, következő eredményt tüntette föl:

Első, vagyis bekebelezési vizsgát tettek.

1. Lukács Ödön, volt főiskolai szénior: kitünő,
2. Ágoston Sándor, böcsi volt tanító: első,
3. Barati Ferenc, takta-kenézi tanító: első,
4. Halmi Gusztáv, o.-liskai volt tanító: első,
5. Adorján Kálmán, volt csáthi tanító: kitünő,
6. Terhes Pál, végzett theológus: első,
7. Nagyváthy Ferenc, csáthi tanító: kitünő,
8. Tariska Lajos, abarai tanító: kitünő,
9. Jakab János, végzett theológus: kitünő,
10. Nagy Bernát, végzett theológus: első,
11. Rácz József, végzett theológus: első,
12. Kovács Sándor, végzett theológus: első,
13. Bacskay Sándor, végzett theológus: kitünő,
14. Vadászy Pál, végzett theológus: kitünő,
15. Fekete József, végzett theológus: kitünő,
16. Ragályi Géza, végzett theológus, s erdőbényei volt tanító: első,
17. Ujj István, végzett theológus: kitünő,
18. Csabay Pál, végzett theológus: kitünő,
19. Mártha József, végzett theológus: kitünő,
20. Szabó József, végzett theológus: kitünő osztályzattal.

Másod, vagyis lelkészképességi vizsgát tettek.

1. Nagy Ignác, főiskolai szénior: kitünő,
2. Lubik Imre, léh-berencsi segédlelkész: első,
3. Komjáthy Ferenc, böcsi segédlelkész: első,
4. Kása Endre, bártfa-pallói segédlelkész: első,
5. Szalóczy Dániel, tornallyai segédlelkész: kitünő,
6. Sallay Sándor, alsóberecki helyettes lelkész: első,
7. Abaházy József, o.-liskai segédlelkész: első,
8. Lenkey Pál, rimaszombati segédlelkész: első,
9. Sárkány Imre, b.-ujlaki segédlelkész: kitünő,
10. Szabó János, szépsii segédlelkész: kitünő,
11. Antalfi László, miskolci segédlelkész: kitünő,
12. Bató Ferenc, nyekézseni segédlelkész: kitünő,
13. Urbán Mihály, kaposi tanító és segédlelkész: első,
14. Kérészy Barna, zempléni segédlelkész: kitünő osztályzattal.

Mitrovics Gyula, a sárospataki főiskola lelkésze s hittanár, az egyházkerület határozata folytán, mint a jelen lelkészi vizsga alkalmára kinevezett vizsgáló tanár tette le — ilyenül elfogadott — mindkét vizsgáját kitün ő osztályzattal.

Tehát első, vagyis bekebelezési vizsgát tett	20
Másod, vagyis lelkészképeségi vizsgát tett	14
Első és másod vizsgát egyszerre	1

összesen 35

Kik közül 20 kitün ő, 15 pedig első osztályzatot nyert.

Kik is ekként letett vizsgályukról nyert, s hiteles alakban kiállított bizonylataikat kezeikhez vévén, a vizsgáló választmánynak, az elnökség által tolmácsolt áldás kívánatai mellett, további szent pályájukra elbocsáttattak.

A vizsga részleteit, lefolyását s a vizsgáltak bizonylatai kivonatát tartalmazó bővebb jegyzőkönyv, a jegyzői hivatal által lesz az egyházkerületi levéltárba letétel végett betérjesztendő.

A fennebbi választmányi jelentés jóváhagyó tudomásul vétetvén, a vizsga részleteiről, s egész lefolyásáról szóló jegyzőkönyv, levéltárunkba letétel végett beváratik.

17. Nemes Ferenc főiskolai közigazgató, az akadémiai tanári kar nevében előterjeszti, miszerint, a megkezdett akadémiai reform tovább fejlesztése, s a tanulók szellemének sikeresebb kiképezhetőse szempontjából szükségesnek tekinti nevezett tanári kar, hogy minden akadémiai nyilvános tanár köteleztetnék főbb tudománya, vagy tudományai köréből, félévénként legalább egy feladványt tűzni ki tanítványai elé, írásbeli megfejtés, feldolgozás végett; az írott munkákat megvizsgálni, néhányat közülök nyilvános órán megbíráltatni, kifejezvé ez alkalommal saját véleményét is. S ez írásbeli dolgozatokra a tanuló előmenetele megítélésénél kiváló suly fektetettnek; kéri azért ezt, nevezett tanári kar, egyházkerületünk által határozatilag kimondatni.

Az előterjesztett indítvány egyházkerületünk általános helyeslésével s jóváhagyásával találkozáván, életbeléptetésére az illető tanári kar megbizatik, figyelmébe ajánlatván a módozatok meghatározásánál az is, hogy e célból a tanulók indexeibe egy — az írásbeli dolgozatokat jelölő — rovat vezetessék, s azokból is rendes osztályzat adassék.

18. Bokor József és Fölméry Lajos, akadémiai rendkívüli tanárok, jövőjük biztosítása szempontjából ohajtkják tudni egyházkerületi kormányunk véleményét, vajjon méltányolja-e eddigi tanári próbaműködésüket? s ha igen, nyilvánittatni kéri, vajjon reménylhetik-e a tanári pályán ők is ez intézet kebelében biztosabb, s állandóbb jövőt ígérő alkalmaztatásukat?

Folyamodó rendkívüli tanárok mind eddigi tanári működésükből, mind az akadémiai tanári kar kedvező ajánlata folytán olyanoknak ismertetvén, kik tanári föladatuknak az általok vezetett szakban teljesen megfelelni képesítve és hivatva vannak, állásuk biztosítása szempontjából, a hittani szakban Bokor József, a bölcsészeti szakban Fölméry Lajos, ezennel rendes tanárokká megválasztatnak. Ezzel összefüggésben, s hason szempontból s indokoknál fogva, Varga Lajos eddigi rendkívüli tanár is a hittani szakban szintén rendes tanáru alkalmaztatik. Kik tanári díjukat egyelőre, további rendelkezésig, a folyó évi miskolci tavaszi gyűlés 58-ik jegyzőkönyvi szám alatti határozata szerint veendik.

19. Az akadémiai rendkívüli tanárok köréből azon fölterjesztés tétetvén, miszerint esetek adták elő magukat, hogy az általuk hallgatóik indexébe bejegyzett osztályzatok érvénye kétségbe hozatott, mely körülmény által tanári tekintélyök, ezzel együtt hallgatóikra számított kellő hatásuk lón megingatva; mi egyszersmind ugyancsak hallgatóiknál az általok előadatni szokott tudományok iránti érdekeltséget is nagy mérvben lehangolja. Ugyanezért magának a tanügynek érdekében, e téves fölfogásból eredhető zavarok kikerülhetése szempontjából, határozott rendszabályok hozatalára kéri egyházkerületünk figyelmét.

Ezen előterjesztés méltányos figyelembe vétetvén, ezennel határozottan kimondatik, hogy a rendkívüli tanárok olyanoknak tekintetvén, mint kik a

rendes tanárok helyét pótolják, s szakukban a tanügynek, azokkal épen egyenlő szolgálatokat tesznek: az általuk hallgatóik indexébe bevezetett osztályjegyzékek, a rendes tanárokéival teljesen egyenlő érvényűeknek tekintendők. Mely határozat az iskolai év elején, az akadémiai dékán által, az akadémiai ifjuságnak köztudomására juttatandó.

20. A sárospataki gimnáziumi tanári kar nevében Tarnóczy Tivadar igazgató ur a végett folyamodván, hogy jövőben a főiskola házaiban való lakás jótéteménye, a főiskolában lévő tankörök minden tanáraitra, hivatal idősbbség rendi szerint egyformán terjesztetnék ki.

E folyamodvány az egyházkerületi küldöttségnek azon utasítással határozott kiadatni, hogy vizsgálja meg, szükséges-e a kérelem értelmében, a lakás jótéteményét hivatalkor szerint, a főiskolai különböző tankörökben szolgáló tanárookra egyformán kiterjeszteni? vagy nem lenne-e célszerűbb a főiskolai épületeket eladni? E tárgyban adandó véleményes jelentések még jelen gyűlésünk folyama alatt bevértetvén.

21. A következő napon a fennebbi 20-ik jegyzőkönyvi szám alatt kifejezett tárgyban véleményadás végett megbízott egyházkerületi küldöttség jelenti, miszerint küldöttség azon véleményben állapodott meg, hogy a jelen körülmények közt legcélszerűbbnek látja a tanári lakásokra nézve, az eddig gyakorlott mód mellett maradni meg; kiterjesztvén a főiskola lakházaiban lakhatás jótéteményét a gimnáziumi tanárookra is.

Egyházkerületünk komolyan megfontolván minden ez ügy körül tekintetbe jöhető körülményeket, azok között fölmerülvén azon nézet is, vajjon nem lenne-e gazdasági szempontból célszerűbb s előnyösebb a tanári lakokat egyáltalában elárusítani, s az ebből nyerendő összegnek kamatait a tanároknak lakdíj cím alatt évenként kiadni; ez ügyet komolyabb megfontolás végett a főiskolai gazdasági választmányhoz oly utasítással teszi át, hogy a tanárlakok lehető legelőnyösebb hasznosításának minden tekintetbe vehető körülményeit fontolóra véve, adjon véleményes jelentést a felől s mutassa ki különösen, hogy azon házak évenként mi jövedelmet biztosítanak? mennyibe kerül föntartásuk? mily arányban kellene azoknak hasznosbérét a tanárok aránytalan terheltetése nélkül megalapítani? mennyiben aránytalan azon mód, mely szerint most használtatnak? célos lenne-e eladatásuk? s minő tőke állana elő azoknak eladatásukból? S e jelentését legközelebbi egyházkerületi közgyűlésünkre terjeszse föl. Ez okból küldöttség véleményét egyházkerületünk ez alkalommal el nem fogadhatja, hanem a tanári lakásokra nézve, további intézkedésig, az eddigi mód megtartását hagyja meg; az ez idő szerint megürült lakok egy évig, az azokba beszállásoló tanárok használatában hagyatván.

22. Árvay József tanár ur eltávoztával, a nevelés- és oktatástannak az akadémiaiban kiáltal leendő előadatásáról lévén szó:

Fölméry Lajos tanár ur jelöltetett ki, hogy a nevelés- és oktatástannból a legközelebbi iskolai év kezdetétől fogva, hetenként két órát adjon az akadémiaiban.

23. Nagy Gusztáv elválasztott ideiglenes hittanárnak; egyházkerületünk előtt fölmutatott bizonyítványai fölvastatván:

Tudomásul vétettek; s az ezekhez mellékelve beadott program, megbirálás végett a hittanszaki dékáni hivatalhoz áttétetni határozottatott.

24. Szivos Mihály és Zsindely István gimnáziumi tanár uraknak a múlt iskolai évben az akadémiaiban mennyiség és természet tantárgyaiban lett előadásuk mikénti díjazása ügyében:

Végleges intézkedéssel az egyházkerületi küldöttség bizatott meg.

25. Janka Sándor és Tóth Károly képezdei segéd-tanárok, hivatkozással a jelen iskolai év január 26-ik s több napjain működött főiskolai számvévo s vizsgáló küldöttséghez benyújtott folyamodványukra, s annak jelen kerületi gyűlésünkre utaló határozatára, a segéd-

tanárok eddigi csekély fizetésének főlebb emeltetését, vagy is részökre oly átalány biztosítását kérik, a mely vonzerővel birna rájuk nézve: hogy több évig segédtanárkodhatnának Patakon, míg így kénytelenek minden kedvező alkalmat megragadni az eltávozásra.

Folyamodó segédtanárok kérelme közméltánylattal találkozáván, egyházkerületi küldöttséghez oly utasítással tétetik át, hogy a mennyiben a pénztár jelenlegi állása megengedheti, a segédtanároknak jövőre, s azok között folyamodóknak is jelenre, illőbb s ösztöngerjesztőbb díjazására módot találni igyekezzenek.

26. A főiskola alkalmilag tárgyalt pénzügyei körül fölmerülvén azon körülmény, miszerint a főiskolai pénztárnoki hivatal munkaterhei az időközben létre jött Horváth Mária féle alapítvány kezelése által felette megszaporodtak: méltányosnak és igazságosnak tünik föl a pénztárnoki díjnak is a munka arányához képesti főlebb emeltetése.

A méltányosság és igazság ezen szempontjából, a pénztárnoki díj mostantól jövőre 600 frtra emeltetik.

X 27. A sárospataki határ bodrogontuli részében a tagosítás folytán főiskolánknak jutandó tagbirtok bérbeadásával megbizott küldöttség, a folyó évi május hó 20, 21, 22-ik napjain Miskolcon tartott egyházkerületi közgyűlés 62-ik szám alatt kelt határozata értelmében, a Fráter Sándor haszonbérrelővel megkötött bérleti szerződést jóváhagyás végett bemutatja.

A küldöttség által bemutatott, s minden törvényes kellékekkel ellátott, folyó évi július hó 12-én kelt haszonbéri szerződés egész terjedelmében fölolvastatván: annak minden pontja elfogadtatott, jóváhagyatott. Minek folytán a jóváhagyási záradék az eredeti szerződésre reávezettetni, s a további intézkedések megtétele végett főiskolánk jogigazgatójának kiadatni, s erről Fráter Sándor bérelő ur jegyzőkönyvi kivonaton értesítettetni határozatott.

28. Feldmesser Ábrahám fakereskedő, a sárospataki főiskola épülő félben levő konviktusi épületéhez kiszolgáltatót faanyagok árának javítását, illetőleg kárpótlását kérvén:

Kérelme az egyházkerületi küldöttséghez oly utasítással tétetik át, hogy ez ügyet lehető méltányossággal intézze el.

29 Évva András és Kun Dániel, mint a sárospataki főiskola érdekei képviselői, a néhai Gyulay Sámuel hagyatéka tárgyában, a Zemplénum megye törvényszéke előtt, folyó évi február hó 8-án 2922-ik szám alatt megkötött bírói egyességet, mely szerint, a néhai Gyulay Sámuel hagyatékából, az ugyan abból természetben átvett, s már el is árusított ingatlan vagyonokon kívül, a sárospataki főiskolát a sátoralja-ujhelyi egyházzal közösen még 5211 frt. 90 kr. illeti: jóváhagyás végett bemutatják.

A bemutatott bírói egyesség általunk jóváhagyatván s elfogadtatván, a jóváhagyási záradék az illető egyességre reávezettetni, s a fennebb nevezett megbizottaknak a hagyaték tárgyában szükséges további intézkedések megtétele végett kiadatni rendeltetett; jelentésök bevaratván.

30. Bay Bertalan, mint a Nemosbikken elhalt néhai Nagy Sándor végrendeletének végrehajtója, az általa kezelt tömeget érdeklő bevételekről s kiadásokról számadását mellékleteivel, 573 frt. 47 1/2 kr. készpénzt, s az eredeti végrendeletet jelentése kíséretében bemutatja.

A bemutatott 573 frt. 47 1/2 kr. készpénz főiskolánk pénztárnokának szabályos intézkedés végett átadatván, a számadások főiskolánk gazdasági választmányának megvizsgálás, és jövő őszi közgyűlésünkre adandó véleményes jelentéstétel végett kiadatni határozatott; ezen jelentés beérkezte után fogván a fölmentési okirat kiadása tárgyában intézkedés tétetni.

31. Olvastatott Terhes Barna lelkész és Dr. Lengyel Endre főgondnok uraknak, mint a sárospataki egyház megbizottjainak folyamodványa, melyben előadván: hogy a sárospataki templomban tervezett azon orgona, melynek fölállítására egyházkerületünk 1868. évi júliusi közgyűlése 34. jegyzőkönyvi szám alatti határozata értelmében 1000 frt. átalánynak négy részletben kiadatását határozta, Moozer Lajos orgona művész által elkészítve,

már e folyó év szeptember havában Patakra lesz szállítva, s az egész mű 6060 forintba kerülvén, az öszvegből 4800 forintot a mű megérkezéssel kell kifizetni; kérik, hogy amaz adományozott 1000 frt. folyó év szeptember 1-ső napjára egyszerre adatnék át az orgonaalap pénztárának.

E kérelem folytán az ajánlott 1000 osztrák é. frt. öszvegnek folyó év szeptember 1-ső napjáig, a főiskolai pénztár által egyszerre leendő lefizetése elrendeltetett.

32. Az unghi egyházmegye megkeresvén egyházkerületünket a végett, hogy azon 600 o. é. forintot, mely osztály alkalmával a Horváth Mária féle hagyatékából az unghi egyházmegyének, mint Horváth Ödönt terhelő adósság, jutott és a melynek elengedése iránt, Horváth Ödön nevében Héthy Antal ur a mult 1868. december 28-án Vajánban tartott ülés elé kérvényileg járult, elengedhetőnek tekintse-e vagy nem? Fölterjesztvén az unghi egyházmegyei pénzkezelő választmány 1869. március 31-én Ungvárt tartott ülésének 1. szám alatt hozott határozatát. Horváth Ödönnek Maros-Vásárhelyen 1866. július 5-én és 1866. augusztus 26-án, s Horváth Máriának Pinkócon 1866. június 16-án kelt, ezen ügy felvilágosítására szolgáló leveleit.

Miután a kérdés alatti 600 frt. visszafizetésére Horváth Ödön magát írásilag is kötelezte, egyházkerületünk e kötelezettséget reá nézve föltétlenül kötelezőnek tekinti, s utasítja az unghi egyházmegyét, hogy az öszveg értékeig magát törvényes uton is biztosítsa; egyházkerületünk e tárgyban semmi nemű kártalanítási kötelezettséget magára el nem vállalván.

33. Ugyanazon egyházmegye folyó évi március 31-én Ungvárt tartott pénzkezelő választmányi ülése jegyzőkönyvének 2. száma alatti határozata szerint tudomására jöven annak, hogy Berhely Ödön tartozása a tömeg részére 100 forinttal annyiban kevesebb, mint azt a tömeg osztályban nyerte, a mennyiben Berhely Ödön igazolta azt, miszerint ezen 100 frt. különbséget a számadáshoz 8 % alatt csatolt okmány szerint, édes anyja Horváth Máriának megfizette, melynek folytán ezen kevesbbedésből kifolyó követelés, egyházkerületünk, illetőleg a sárospataki főiskola ellen érvényesítendő.

Egyházkerületünk az unghi egyházmegyét az osztály alkalmával nyert vagyona érdekében megrövidíteni nem akarván, a 100 frt. összegnek fele részét 50 forintot, az osztály után fölmaradt közös vagyonból kárpóltatni elhatározta.

34. Indítványba hozatván, hogy belügyminiszter ur ő nagyméltósága egyházkerületünk által kéretnék föl arra, hogy a „Buda-Pesti Közlöny“ hivatalos lapnak szuperintendensi s nyolc esperesi hivatalaink részire leendő megküldetését elrendelni méltóztatnék.

Egyházkerületünk e tárgyban kérelmének belügyminiszter ur elé terjesztésével szuperintendens ur bizatott meg.

35. A rimaszombati egyesült protestáns gimnázium igazgató-választmányának egyházkerületünk elé terjesztett kérelme folytán:

a rimaszombati egyesült protestáns gimnázium egyházkerületünkben hirdetendő intézetek közé még ez év folytán fölvetetni, egyszersmind a többi testvér egyházkerületek pártfogásába segélygyűjtés végett ajánlatni határoztatott.

36. Az alamizsnapénz kiosztásával megbízott küldöttség munkálatát beadván:

Helyben hagyatott, s egyházkerületi dékán urnak alkalmazkodás végett kiadatott.

37. Olvastatott az egyházkerületi főleánynevelde felügyelő bizottmánya elnökének, Kun Bertalan szuperintendens urnak jelentése, mely szerint főleányneveldénk ezen évi zárvizsgálata folyó év június 27-én a felügyelő bizottmány, szülék és hallgatók teljes megelégedésére megtartatott.

Tudomásul vétetett.

38. A szemerei, elavult templomát kijavítani akaró szegény egyházuak, a kormány által a szegény egyházak fölsegelésére ajánlott öszvegből, legalább 500 o. é. forinttal leendő segélyeztetését kérő folyamodványa;

39. A semlyéni leányegyháznak, az országos segélyalaptól 300 o. é. frt. segélyt tárgyzó kérelme;

40. A rimaszombati egyesült protestáns gimnáziumi igazgató-választmányának, az országgyűlés által az 1869. évre ezen egyházkerület részére megszavazott segélyösszegeből, némi segély nyújtását kérő folyamodványa;

41. Nagy József, szádellői szegény néptanítónak a hollandi alaptól lehető segélyeztetését tárgyzó kérelme;

42. Az ujfalusi (Gömör), fatemplomát kőből újra építeni akaró egyháznak, az országosan ajánlott pénzalaptól részesítettségét s méltányos gyámolittatását kérő folyamodványa;

43. Lubik Imre, léh-berencsi lelkésznek ugyanazon alaptól segélyért esdő kérelme;

44. A maklári, költséges építkezéseket tenni akaró egyháznak, ugyancsak az országos segélypénzből és a hollandi gyámtárból lehető segélyeztetésérti folyamodványa;

Az egyházkerületi pénzügyi válaszmányhoz tétetik át.

45. A folyó évi őszi egyházkerületi, s papavatással egybekötött gyűlés megtartása az alsóborsodi egyházmegyében kebelezett mező-keresztési egyházba folyó év szeptember 26-ik napjára tüzetik ki.

Jegyzették: Bálint József, egyházkerületi főjegyző: az 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 18, 19, 21, 25, 26, 45.

Misley Károly, aljegyző: a 4, 9, 20, 22, 23, 24, 28, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44.

Fekete Dezső, tiszt. világi jegyző: a 13, 15, 27, 29, 30-ik pontokat.

Szerkesztette s kiadta

Bálint József,

egyházkerületi főjegyző.

A jegyzőkönyvben foglalt tárgyak rövid kimutatása.

1. Az egyházmegyék képviselőinek megbízó, valamint
2. A gyűlésen meg nem jelent tagoknak önigazoló leveleik igazoltattak.
3. A vallás- és közoktatási minisztériumnak: Vavrik Béla tanfelügyelővé kineveztetését tudató,
4. Árvay József, zemplénmegyei tanfelügyelő fogadtatását ajánló,
5. a római katolikus tanintézetekben tanuló prot. ifjak vallásos oktatása,
6. a megyei tanfelügyelőknek kiadott utasítása,
7. az egy évi önkéntesek fölvétele ügyében kiadott, s végre
8. a kassai tápintézeti alpra pályázást nyitó körrendeletei.
9. A kis- és nagy-kövesdi lelkészválasztási ügy.
10. Az állammal a sárospataki tanítóképezde iránti szerződés ügye.
11. Főiskolai algondnok ur jelentése, a főiskola eladó helyiségei iránt.
12. Ugyan annak arról jelentése, a kormány küldöttvéli értekeződés iránt.
13. A sárospataki képezde iránti szerződés küldöttségileg megalapított föltételei.
14. A vallás és iskolai országos törvények ügyében az országgyűléshez kérvény intéztetik.
15. Ugyanazon törvények életbeléptetésének módozatai megállapittatnak.
16. Az egyházkerületi lelkészvizsgáló válaszmány jelentése.
17. Nemes Ferenc, főiskolai közigazgató előterjesztése az akadémiai reform ügyében.
18. Bokor József, Fölméry Lajos és Varga Lajos rendkívüli tanárok rendes tanárokká választatnak.
19. A rendkívüli akadémiai tanárok által adott osztályjegyzékek teljes érvényűeknek mondatnak ki.
20. A gimnáziumi tanári kar kérelme a tanári lakok iránt.
21. Ugyanez ügyben az egyházkerületi küldöttség véleményére kelt határozat.
22. Az akadémiában a neveléstan Fölméry Lajos által lesz előadandó.
23. Nagy Gusztáv, ideiglenes hittanár bizonyítványai s programja beterjesztetik.

24. Szivos Mihály és Zsindely István akadémiai előadásuk díjazása.
25. Janka Sándor és Tóth Károly kérelmek a segédtanársági díjazások iránt.
26. A főiskolai pénztárnok évi díja fölemeltetik.
27. A főiskola bodrogontuli birtoka Fráter Sándornak bérbe adatik.
28. Feldmesser Ábrahám kérelme a faár javítása iránt.
29. Évva András és Kun Dániel jelentésök a Gyulay Sámuelnó féle hagyaték ügyében.
30. Bay Bertalan végjelentése a néhai Nagy Sándor végrendelete ügyében.
31. Terhes Barna és Dr. Lengyel Endre kérelmek a pataki templomi orgonára ajánlott 1000 frt. egyszerre kifizetése iránt.
32. Az unghi egyházmegye jelentése a Horváth Ödön adóssága ügyében.
33. Ugyanazon egyházmegye előterjesztése a Berhely Ödön tartozását illetőleg.
34. A „Buda-Pesti Közlöny“ a szuperintendensi és esperesi hivatalok részére megküldetni kéretik.
35. A rimaszombati egyesült protestáns gimnázium igazgatóság kérelme.
36. Az alamizsnapénz kiosztásával megbízott köldöttség jelentése.
37. Az egyházkerületi leánynövelde múlt iskolai évi zárvizsgájáról jelentés.
38. A szemerei,
39. A semlyéni egyházak,
40. A rimaszombati protestáns gimnázium,
41. Nagy József szádellói pap,
42. Az ujfalusi egyház,
43. Lubik Imre, és
44. A maklári egyház segélyért benyújtott kérvényeik.
45. E folyó évi őszi közgyűlés helye és ideje.

Tárgymutató arra, hogy mely határozatok kiket illetnek.

- Szuperintendensi hivatalt 8, 13, 15, 34.
 Testvér egyházkerületeket 35.
 Egyházmegyéket általában 4, 5, 6, 7, 35, 45.
 Unghi egyházmegyét 32, 33.
 Egyházkerületi küldöttséget 20, 24, 25, 28.
 Alsózempléni esperest 9.
 Főiskolai jogigazgatót 12, 27, 29.
 Főiskolai gazdasági választmányt 21, 30.
 Főiskolai széket 17, 19, 23.
 Főiskolai pénztárnokot 26.
 Egyházkerületi dékánt 36.
 Pénzügyi választmányt 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44.
 Kis- és nagy-kövesdi egyházakat 9.
 Hegedüs Lászlót 14.
 Évva Andrást 14, 29.
 Emödy Dánielt 14.
 Fejes Istvánt 14.
 Bokor József tanárt 18.
 Fölméry Lajos tanárt 18, 22.
 Varga Lajos tanárt 18.
 *Fráter Sándort 27.
 Dr. Lengyel Endre, pataki egyházi főgondnokot 31.